

UNA REFLEXIÓ SOBRE L'ESTAT DE LA COMUNICACIÓ A ESPANYA, AVUI

LLUÍS BASSETS I SÁNCHEZ

El president de la Societat Catalana de Comunicació, Josep Maria Martí, m'ha honorat amb l'encàrrec de l'estat de la comunicació, el tercer que es presenta a la Conferència Anual de la Societat. Vull donar-li les gràcies primer de tot perquè, per a un periodista com el que us parla, representa l'oportunitat d'aturar-se una mica i provar de reflexionar sobre aquest ofici de vertigen en què el dia a dia ens impedeix molt sovint un mínim de perspectiva. Moltes gràcies, doncs, per la invitació i per la presència de tots vosaltres avui aquí a Girona.

Conyint-me al títol de la feina que se m'encomana, no faré ni un balanç ni un inventari dels fets principals o de l'evolució dels diferents mitjans de comunicació el darrer any. Em limitaré a intentar donar una explicació sobre el que em sembla l'esdeveniment central o determinant del panorama comunicatiu a l'Estat espanyol.

Durant l'any transcorregut:

— S'ha passat de la crispació produïda per la corrupció i pel terrorisme d'Estat a la crispació produïda per l'acció del Govern: amnistia fiscal, amenaces a empresaris de premsa, tramitació de lleis sobre televisió digital i sobre retransmissions esportives o crisi de l'Audiència Nacional. No cal dir que el terreny de joc de la crispació són els mitjans de comunicació i que els seus agents són també ben sovint uns periodistes determinats. La crispació és resultat gairebé sempre de grans operacions comunicatives.

— Televisió Espanyola ha canviat de direcció i d'orientació.

— Telefònica ha canviat també la cúpula, s'ha privatitzat i ha entrat de ple en els negocis de la comunicació.

— S'han desencadenat dues guerres mediàtiques, que al final s'han convertit en una de sola: la del futbol i la de la televisió digital.

De fet, l'esdeveniment central a ressenyar en aquest estat de la comu-

nicació és, a parer meu, l'arribada del Partit Popular al govern. Una arribada que ha estat curta, amb una majoria molt minsa, tan minsa que va necessitar els vots de Convergència i Unió per a poder formar govern i passar la investidura. I aquesta precarietat s'atribueix precisament, des dels rengles del PP, a la manca de suports mediàtics hegemònics. De fet, ja es va atribuir la derrota de 1993, en plena tempesta d'escàndols que afectaven el Govern socialista, a la manca de complicitat d'alguns mitjans de comunicació, especialment els de més gran difusió. I ara tem que, si no disposa de prou suport, no podrà acabar la legislatura ni somiar de repetir-la o, cosa que és pitjor, toparà amb la supervivència del seu rival electoral. El Partit Popular té, curiosament, molt escassa confiança en la política, la gran política, és a dir, en la qualitat dels dirigents i de les seves propostes polítiques; i una confiança amplíssima en la política petita, la politiqueria, és a dir, la possibilitat d'instrumentalitzar els mitjans de comunicació i de conduir l'activitat política per mètodes diguem-ne no convencionals.

Antonio Franco ho va explicar el passat mes d'abril en una conferència batejada després com a «Manifest de Barcelona», en què denunciava un canvi profundament negatiu en les relacions entre el poder polític i els mitjans de comunicació. Abans es regien per unes regles no escrites de distàncies i d'aproximacions, de pactes i d'agressions, de complicitats i d'influències, i sobretot de magnetismes i d'antipaties implícites majoritàriament entre mitjans i grups polítics, dins d'un *fair play* i d'unes convencions educades. Eren les regles complexes, no sempre positives però, al capdavall, prou sanes i competitives, que regeixen una societat civil activa i autònoma. La ideologia *naïf* i a la vegada cínica que ara sembla triomfar parteix d'una mena de marxisme de manual absolutament pervers precisament pel fet de com és de maniqueu. S'assumeix explícitament el paper que s'ha atribuït en aquesta anàlisi a l'adversari. Si un diari era considerat, molt injustament, l'òrgan oficiós del Govern, doncs ara organitzarem el Govern al voltant d'un diari. Si abans els socialistes han utilitzat indegudament diners públics, ara ho farem d'una manera oberta i legalitzada instrumentalitzant les empreses públiques en fase de privatització.

Darrere d'aquesta anàlisi hi ha una concepció sobre la funció dels mitjans de comunicació molt esquemàtica: atribuir els èxits electorals dels partits al control dels mitjans, i això es fa tant en la visió retrospectiva com en l'estratègia actual. Es conceben les relacions entre partits i empreses privades de comunicació en termes d'aliances, de *do ut des*; i en el fons, quan es tracta de partits en el poder, de concessions, privilegis i prebendes gracioses que es concedeixen des de les instàncies de sobirania i que han de revertir en forma de vassallatge per qui els rep, sigui en forma de filtracions i d'informacions en exclusiva, de planes publicitàries, d'oportu-

nitats de fer negocis per mitjà d'adjudicacions o de maniobres politico-empresarials.

La possibilitat que la intel·ligència, l'esforç, la capacitat d'iniciativa i d'organització i la professionalitat donin lloc a èxits periodístics i a beneficis empresarials, i que aquests permetin eixamplar els negocis, no entra al cap d'aquestes mentalitats, que semblen extretes directament de la Contrareforma espanyola, amb el seu temor tridentí de la llibertat i del mèrit individuals i la seva al·lèrgia anticalvinista al benefici obtingut amb el treball personal. En l'anàlisi de la nostra història mediàtica, qualsevol èxit empresarial s'identifica amb una concessió des del poder i tota coincidència de criteri entre un mitjà de comunicació i el Govern s'assimila a una forma de vassallatge. Ben lògic resulta, doncs, que, en perfecta simetria, es procuri des del Govern l'èxit professional més fulgurant per als qui coincideixen ara amb el poder i es procuri la ruïna per a aquells qui gosin fer el contrari. Avui es practica exactament allò que el ressentiment i l'enveja atribueixen a l'adversari quan obtenia èxits.

En conseqüència, aquest projecte polític inclou, com a qüestió central per a mantenir-se en el poder durant un llarg període, desarticlar les hegemonies professionals i comercials creades durant els darrers vint anys, que són l'edat de la nostra democràcia, i substituir-les per unes noves hegemonies organitzades des del nou poder del Partit Popular.

L'objectiu del PP és fer una autèntica restauració. Una restauració en bona part ideològica, però també d'interessos professionals i empresarials. La clau de volta d'aquesta restauració es troba en el mercat dels mitjans. Es tracta de constituir un conglomerat empresarial amb tot el suport del Govern que disputi i guanyi l'hegemonia dels grups empresarials independents. Lluny d'actuar com a àrbitre —deixem-li fins i tot fer d'àrbitre casolà, com sol passar sovint—, s'admet gairebé d'una manera explícita que la pregonada defensa de l'interès general ha de portar a l'agressió a legítims interessos d'empreses privades.

La millor il·lustració de la restauració o de la contrareforma en curs —com preferiu— la dona la composició de Vía Digital, la plataforma de televisió digital promoguda des del Govern mitjançant Radiotelevisió Espanyola i Telefònica, la companyia avui privada però amb el president nomenat per l'executiu.

Hi ha un grup de premsa familiar, el més genuïnament representatiu de la dreta espanyola. Sobre la seva contribució històrica a la democràcia i la concòrdia civil, sobre la seva ponderació de criteri i la seva estima dels valors cívics i constitucionals, sobre la seva adhesió al pluralisme cultural i lingüístic, i específicament a la llengua i la cultura catalanes, no cal que en digui res perquè és prou sabut i evident.

Hi ha també el monopoli de la televisió privada mexicana, crescut a l'ombra del règim de partit únic, del Partido Revolucionario Institucional. I qui anima la sucursal espanyola d'aquest monopoli americà és precisament el director del diari *ABC*, al qual ja he fet referència.

Així mateix, hi ha la participació d'algunes petites empreses de premsa, com ara la revista *Época* i *El Mundo*, molt significatives no pas quantitativament, sinó qualitativament. I em vull explicar amb detall.

La revista *Época* té com a director el senyor Jaime Capmany, que disposa d'un dels currículums més destacats de la nostra democràcia: director de Pyresa, l'agència del Movimiento Nacional, i del diari *Arriba*, òrgan oficial primer de Falange Española Tradicionalista y de las JONS i després Movimiento Nacional, i president del Sindicato Nacional del Espectáculo l'any 1974, poc abans de la desaparició dels sindicats verticals franquistes.

M'agradaria poder explicar la composició accionarial i el compte d'explotació de la revista *Época*. Seria interessant que tots vosaltres poguéssiu saber si té pèrdues o no, i, si en té, qui les sufraga. Malauradament, no puc fer-ho. Temo que ningú no ho pot fer. Probablement ni el senyor Capmany mateix no pot fer-ho. Aquesta consideració val per a unes altres publicacions d'aquest conglomerat, com és el cas de la composició del capital del diari *El Mundo*. Sabem que hi participa, amb el 45 %, el Grup Rizzoli - Corriere della Sera, pertanyent a la FIAT, i que hi va haver una petita participació del 4 % de Mario Conde. Si FIAT és l'accionista principal, vol dir que *El Mundo* pertany al conglomerat empresarial multinacional que conforma un dels grups industrials, editorials i comunicatius més forts d'Europa.

Cal recordar que des del conglomerat mediàtic que envolta la plataforma digital de Telefònica s'exhibeix una pretesa preocupació per la concentració de mitjans. I també que aquesta mateixa participació del grup italià ha estat objecte de conjectures de moltes menes sobre la propietat real del paquet accionarial. Ningú, fins ara, no ha donat respostes convincentes als interrogants sobre el capital d'aquest diari.

També figura a Vía Digital la cadena radiofònica COPE, pertanyent a la Conferència Episcopal Espanyola. Sobre les pietoses virtuts i les idees caritatives que es difonen des de les seves emissores m'estalviaré cap consideració perquè també són prou conegudes de tots vosaltres.

Encara hi ha més peces interessants, com el diari *Las Provincias*, inefable banderer de la causa anticatalana a València, o les televisions autonòmiques controlades pel PP.

Molts d'aquests petits accionistes expliquen la insignificança política

de la seva presència en termes de la seva escassa participació. A *sensu contrario* demostra la utilització d'una empresa que era pública fins fa pocs mesos, CTNE, amb el 78 % d'accions a les mans de petits accionistes, per tal de finançar els plans del Govern i dels seus amics en el terreny dels mitjans de comunicació.

Els professionals que tindran papers destacats a Vía Digital seran els dels mitjans que hi estan integrats. Les sinergies entre mitjans afavoriran sempre els qui en són socis petits. N'hi ha prou d'observar la distribució de la publicitat de la companyia, quan encara era pública, per a saber cap a on adreçaran els patrocinis, les campanyes publicitàries, les promocions comercials i, en definitiva, fins i tot els avals i les inversions si convé.

Finalment, tenim el mitjà de comunicació que acumula més pèrdues de tot el panorama espanyol. I aquest és RTVE. Segons xifres del Pla de Renovació de RTVE, el deute acumulat l'any 2000 podria oscil·lar entre els 660.000 milions i el bilió de pessetes, segons s'empregui la reestructuració o no. El deute previst per al 1997 ja puja a 440.000 milions de pessetes. Noteu només de passada que entre les promeses electorals del PP es comptava situar un professional independent a la direcció, reestructurar l'empresa per limitar l'endeutament i fins i tot privatitzar un dels dos canals.

L'element decisiu de la plataforma del govern és Telefònica, atès que la capacitat de mobilitzar actius dels altres socis és molt limitada o fins i tot nul·la. El Partit Popular ha emprès amb Telefònica una privatització dirigista, bismarckiana si voleu. Ha posat a presidir la companyia una personalitat molt pròxima al president del Govern, obediència de les línies estratègiques que es marquen des de La Moncloa. Hi ha augmentat la participació del grup públic Argentaria, privatitzable però també controlat gràcies al canvi de presidència. I ha procedit a la privatització.

Els grups financers independents que formen part del seu nucli dur, el BBV i La Caixa, amb interessos fonamentalment d'inversionistes, poden fer poca nosa als propòsits politicocomunicatius de la companyia mentre continui funcionant la qüestió fonamental, que són els rendiments. Però cal remarcar, tanmateix, que els consellers d'aquestes dues entitats, l'una privada i l'altra parapública però no controlada pel Govern, han manifestat les seves reticències al projecte de Vía Digital. En qüestionen el volum i la necessitat de les inversions, la politització del projecte i l'absència de l'únic operador real i amb experiència de televisió digital a Espanya en el projecte.

Només *pour mémoire*, Telefònica és la segona companyia espanyola en ingressos, la que fa el número 43 d'Europa en capitalització borsària, la número 274 del món també en ingressos, i forma part, des de la seva

aliança amb British Telecom, del segon grup mundial en vendes. Té filials o empreses participants a nombrosos països de l'Amèrica Llatina, a Romania, a Portugal i als Estats Units.

Recapitulant, doncs, entre els socis de Vía Digital hi ha: un vell monopoli de capital públic en decadència, que encara avui fa competència deslleial a les altres cadenes d'abast espanyol en la compra de drets i l'emissió de publicitat; un monopoli paraprivat i empresa líder en telecomunicacions mundialment, que subministrarà el *cash flow* necessari al grup; una multinacional italiana, amb interessos industrials i mediàtics encreuats; i un monopoli privat mexicà, que, segons va explicar Rafael Ribó a Tribuna Barcelona aquesta mateixa setmana, ha rebut acusacions de complicitats amb el narcotràfic als tribunals nord-americans. Aquesta és, doncs, la plataforma digital promoguda pel Govern i presentada com a grup plural i obert que s'adequa a l'interès general dels ciutadans espanyols, enfront de la plataforma digital dels interessos privats formada per Antena 3 i Canal Plus i que presenten com l'imperi del monopoli.

Des del punt de vista de components ideològics, a Vía Digital hi ha tots els qui van caracteritzar l'hegemonia predemocràtica: el monarquisme franquista, el falangisme —tant en la versió genuïna com en noves versions— i el clericalisme.

Els instruments legals utilitzats pel Govern per a afavorir el seu projecte també tenen interès des del punt de vista ideològic. La llei de la televisió digital, que té com a objectiu il·legalitzar els descodificadors de Canal Satélite, és concebuda des d'una actitud d'oberta contradicció amb les llibertats que regeixen el mercat únic europeu. Els seus promotors es confessen partidaris del Tractat de Maastricht i de la moneda única —des de data molt recent, per cert, just abans de les eleccions—, però demostren a les seves propostes legislatives que estan en desacord amb el mateix Tractat de Roma.

La llei del futbol, que té com a objectiu expropiar o fins i tot apropiarse els drets de retransmissió de competicions esportives, es fonamenta en el nou dret social —tan ben explicat pel vicepresident del Govern— que tenen tots els espanyols a rebre futbol gratuïtament a través de la televisió, encara que el senyor Cascos ho concreta amb gran precisió perquè no en té prou amb el lideratge que Espanya llueix en transmissions directes de futbol i reivindica «el dret al millor partit de futbol en directe, un dret que existeix des de 1963 i que no pot ser espoliat als espanyols».

Al marge de la discussió d'altíssim interès públic i social sobre el dret social a futbol en directe i la possibilitat de determinar quin és el millor partit, crec interessant recordar que la jurisprudència invocada pel senyor Cascos es remunta als millors anys del *panem et circenses* franquista i

que els historiadors que coneixen detalls de la vida familiar del dictador saben que una de les seves grans afeccions de les tardes de diumenge a El Pardo era veure el millor partit de la jornada —si podia ser, del Real Madrid— a la televisió. Crec que la força dels antecedents és ben clara.

Antieuropisme i franquisme: vet aquí dos trets més que d'una manera larvada apareixen rere les iniciatives comunicacionals del Govern.

Parlem ara també dels periodistes que participen en aquesta operació. L'AEPI (Asociación de Periodistas y Escritores Independientes) és el lloc on els trobem gairebé tots: Luis María Anson, José María García, Antonio Herrero, Luis Herrero, Federico Jiménez Losantos, Julián Lago, Manuel Martín Ferrand, Pedro José Ramírez, Pablo Sebastián i José Luis Gutiérrez, entre altres. La llista parla sola: ara demanen el pagament dels serveis prestats per la feina enorme que van realitzar, amb èxit mediocre, per a ajudar a dur fins a La Moncloa el seu nou inquilí.

Vía Digital és un dels mitjans de pagament per dues raons: serveix per a intentar liquidar els adversaris professionals d'aquest grup d'il·lustres plomes i servirà en el futur per a finançar els seus projectes i els seus mitjans. La força d'aquest grup de periodistes dins de Vía Digital no és donada per la seva nul·la aportació de capital i d'actius de la mena que sigui, sinó per la perfecta sintonia d'idees i arguments amb el nou poder, de manera que gaudeixen no tan sols de les exclusives informatives del Govern, sinó del poder d'anticipació. Diuen el que passarà als jutjats o indiquen als ministres el que convé fer, i els fets ho confirmen al cap de pocs dies.

És interessant notar que els periodistes i els ideòlegs d'aquesta operació desqualifiquen els altres mitjans de comunicació, amb referència especial als catalans i al seu oasi, els quals acusen d'haver muntat una conxorxa amb el que anomenen «règim felipista». És evident que el centre dels seus atacs és el mitjà i el grup mediàtic més important sorgit en la democràcia perquè és el que aspiren a laminar i substituir o fins i tot a fer desaparèixer. Però aquesta anàlisi desqualificadora inclou tots els qui no formen part de la seva conxorxa.

Només ells van lluitar contra el terrorisme d'Estat. Només ells van actuar contra la corrupció. D'aquesta anàlisi manipuladora i falsa en fan derivar una suposada legitimitat per a rebre ara les prebendes del poder sense les quals no són capaços d'explicar-se els èxits aliens.

Arribats en aquest punt, vull dir, i vull dir-ho ben alt i ben clar, que tot això no disminueix ni un mil·límetre les greus responsabilitats que es deriven de la corrupció política, del finançament il·legal dels partits i de la implicació de responsables governamentals en el terrorisme d'Estat du-

rant l'etapa socialista. I això no tan sols ho dic, sinó que haig de rebutjar una tergiversació interessada que s'ha esdevingut sobre el protagonisme periodístic en la denúncia d'aquests casos gravíssims. De periodisme d'investigació i de denúncia se n'ha fet, en graus molt diferents de professionalitat, des de molts mitjans. No solament des d'una sola banda. Les hemeroteques permeten confirmar-ho, i potser aquí és un lloc ben adequat per a convidar a fer-ho.

Hi ha hagut de tot. Hi ha hagut periodisme d'investigació excel·lent. I cal dir que el descobriment d'una bona part d'aquests casos és un servei molt important que els periodistes d'aquest país han fet a la democràcia. Però també hi ha hagut campanyes ignominioses, filtracions interessades i moltes vegades manipulació i tergiversació. I també hi ha hagut un pla perfectament elaborat d'instrumentalització política en què han participat periodistes, jutges, financers processats, agents secrets, policies condemnats i polítics, també en diferents graus i formes, amb l'objectiu d'exculpar-se, els uns, i de treure'n profit econòmic, els altres, i encara uns tercers, per a ensorrar un Govern que els era impossible de vèncer legítimament a les urnes.

Penso que les responsabilitats derivades de tots aquests casos s'havien i s'han de depurar, d'una banda, als tribunals i, de l'altra, a les urnes i en bona lògica a l'interior de les organitzacions polítiques afectades. Això és el que cal esperar d'un sistema polític sa i funcional. Però no puc estar d'acord amb l'amalgama que porta a concloure que un sol partit s'ha finançat il·legalment, una sola Administració ha permès la corrupció i un sol Govern ha afavorit, permès o promogut el terrorisme d'Estat. I, com a colofó, que uns únics periodistes, els amics del Govern actual, han investigat i denunciat els casos mentre els altres són còmplices dels corruptes i dels qui practiquen el terrorisme d'Estat.

I encara més quan els periodistes que han aconseguit posar-se al davant de la manifestació no poden exhibir precisament uns dossiers de premsa impecables amb relació al terrorisme. Us llegiré unes petites mostres, sortides totes de la mateixa ploma, d'un dels representants més importants del periodisme de l'AEPI: «Cada vez que un guardia civil, un policia o un militar caiga asesinado, la sociedad debe rendir tributo a su sacrificio en aras de la libertad de todos. Cada vez que muera un terrorista en enfrentamiento armado, la repulsión humana ante todo tipo de violencia debe de ir acompañada de la serena satisfacción ante los potenciales crímenes evitados» (7 de novembre de 1982); «A Barrionuevo no habría que cesarle por estar consintiendo acciones irregulares en el sur de Francia sino por cosechar tan pocos éxitos, a pesar de la infinita buena voluntad con que ejerce el cargo» (23 d'octubre de 1983); «Tal vez lo que la sociedad española desea del Gobierno sea precisamente que realice

todo ese inevitable "trabajo sucio" que la derecha dejó pendiente, tanto en el frente terrorista como en el económico, y de ahí que haya tantas personas e instituciones dispuestas a "mirar para otro lado", tanto si se les habla —no se trata, por supuesto, de magnitudes homogéneas— de la reconversión industrial como de los GAL» (2 de gener de 1984); «Hace falta estar muy ofuscado para reconocer que los socialistas, si bien no han resuelto plenamente los problemas, al menos han dado pasos trascendentales en la lucha contra el terrorismo (extradiciones, ofertas de reinserción, acoso policial y parapolicial)» (28 d'octubre de 1984).

El signant, alhora que escrivia coses com aquestes, produïa frases de condemna del GAL, merament formals, amb la boca petita i acompanyament de picades d'ullet com les esmentades. La lectura de l'obra completa no admet dubtes. O dels editorials del seu diari, dels quals era responsable i que probablement sortien també de la seva ploma: «Las drásticas medidas adoptadas por el Gobierno francés, de una parte, y el brusco surgimiento del GAL, de otra, han creado sin duda una abrumadora sensación de acoso en la población etarra, refugiada al otro lado de nuestra frontera. Las consecuencias psicológicas de esta doble presión, matizada asimismo por el creciente prestigio de la democracia española y por el evidente descenso del respaldo social que apoya al terrorismo, pueden ser factores determinantes del fin de la violencia si se actúa inteligentemente» (16 de gener de 1984).

L'editorialista considera, naturalment, que es planteja un problema moral: «Hemos de considerar moralmente inaceptables los procedimientos de "guerra sucia" en la lucha contra el terrorismo etarra.» Però matisa: «Cierto que cuando acaban de ser asesinados hombres de la talla del general Quintana Lacaci la tentación de comprender a los asesinos que exterminan etarras en respuesta es fuerte. [...] En términos de puro pragmatismo, cabe la hipótesis de que la respuesta a ETA en su mismo terreno y con sus mismos procedimientos solapados tenga alguna eficacia en la tarea de desmoralización y aislamiento de la banda armada y, en cualquier caso, empieza a parecer evidente que aun las democracias más arraigadas se ven impelidas a renunciar a algunos de sus valores para garantizar su supervivencia, recurriendo a métodos heterodoxos que las pongan a salvo» (10 de febrer de 1984).

A causa d'«esta serie intolerable de atentados [...], las investigaciones deben ser intensas, faltaría más, pero el ciudadano no advierte que se exploren otras vías, otros métodos —cuya entidad ha de ser definida por los expertos, no por los medios de comunicación, obviamente—, en consonancia con la intensidad de la presión etarra. Hay que permanecer dentro de la legalidad democrática, pero todo cuanto quepa en ella y en la racionalidad política debe ser intentado» (22 de juliol de 1986); «La opinión

pública exige imperativament que la Policia espanyola, con todas las colaboraciones que logre recabar, elimine a una pandilla de asesinos que, por su conducta, no tienen otros derechos que los que la Constitución reconoce a los delincuentes. Cuando el furor asesino llega a estos extremos, hay que actuar primero y dejar para más tarde cualquier especulación de índole política» (1 d'agost de 1986).

Això ha estat escrit durant els dies que els GAL actuaven. I qui ho ha escrit és el mateix que ara mira amb displicència els mitjans de comunicació que considera còmplices del felipisme. Tot vol conduir, doncs, a una amalgama entre les plagues del període socialista —que hi són i que han denunciat molts mitjans, i no tan sols els de la conxorxa— i l'hegemonia de certs mitjans sorgits i consolidats amb la democràcia. I tot plegat es fa des d'una pinça on trobem des d'antics franquistes fins als qui mantenen expectatives de beneficiar-se del nou repartiment de poder.

Ni tots els periodistes que s'han presentat com a paladins de la lluita contra aquestes plagues tenen tot el mèrit —n'hi ha molts que no tenen cap més mèrit que la pràctica de l'insult i la difamació—, ni tots ells estan nets de responsabilitats respecte a les plagues esmentades —alguns més aviat van aplaudir-les. És el mateix que succeeix al PP, on hi ha gent amb responsabilitats similars anteriors a 1982, i fins i tot a 1976, i gent que pel que fa a corrupteles i finançaments il·legals ja són homologables als qui encara continuen denunciant amb tant d'entusiasme. Haig de fer notar que a Espanya, a diferència del que ha passat a Itàlia i a França, els periodistes han resultat uns àngels, purs i nets de les corrupcions dels polítics. Un cas ben admirable!

Cal dir que tot aquest projecte de restauració és alhora molt seriós, ja s'ha vist, però també molt precari. No l'acompanyen els èxits professionals en cap terreny, ni periodístic ni empresarial. Els lectors i els telespectadors fan el seu camí i prescindeixen d'aquestes coses a l'hora d'emetre el seu judici inapel·lable de consumidors. Les empreses internacionals i les institucions europees tampoc no acompanyen aquest mal camí. Ni tan sols els mercats financers. L'única cosa que l'acompanya és el fet de tenir el govern i la voluntat de fer-ne un ús sense límits, arribant si cal a l'amenaça i al xantatge, a la il·legalitat o a la triangulació clàssica de la crisi de les nostres democràcies entre poders financers ocults, jutges amb afany de protagonisme polític i social i periodistes sovint corruptes o també mitòmans. O, tal com ha succeït aquesta mateixa setmana, posant en qüestió l'Estat de dret instrumentalitzant la Fiscalia General de l'Estat d'una manera que la carrera fiscal en pes, incloent-hi l'ala conservadora, ha hagut de rebutjar.

Per acabar, doncs, voldria resumir en tres punts, que deixo damunt la

taula per si s'escau la discussió, aquest intent de restauració o de contrareforma que crec veure en l'arribada del PP al govern pel que fa als mitjans de comunicació. El canvi en les relacions entre poder i mitjans que explicava Antonio Franco es tradueix en tres fenòmens:

— Legislativament i administrativament: una intervenció des dels poders públics sense precedents en la història de la democràcia en la configuració del mapa comunicatiu, just en el moment de màxima liberalització dins el marc europeu i internacional.

— Políticament, una lluita de caràcter estratègic per consolidar estructures de poder i de partit, amb la seva traducció corresponent en forma d'un nou grup empresarial mediàtic auspiciat des del Govern.

— Pel que fa a la moral social: una enorme confusió de rols per diferents estaments de la societat espanyola; entre altres, els periodistes i els comunicadors.

I amb aquestes tres idees dono per acabada la meva intervenció sobre l'estat de la comunicació. Espero que serà útil per al debat i us agraeixo l'atenció.